

UPPSALA UNIVERSITET
Institutionen för nordiska språk

EXAMENSARBETE, 15 hp
Svenska som andraspråk
VT 2017

Finns det ett samband mellan andel topikaliseringar i elevtexter och betyg?

En kvantitativ textlingvistisk undersökning av nationella
provtexter från grundskolans årskurs 9

Polina Klisjina

Handledare: Björn Melander
Institutionen för nordiska språk

Sammandrag

Inverterad ordföljd i svenskan upplevs ofta som svår och kan ta lång tid att lära sig för andraspråksinlärare. Problem med ordföljden kan påverka inlärares tal och texter negativt och orsaka missförstånd i kommunikationen. Syftet med denna studie är att undersöka hur ofta och hur korrekt elever som läser svenska som andra språk i årskurs 9 använder inverterad ordföljd vid topikaliserings i påstående huvudsatser i skrift och se om det finns ett samband mellan elevtexternas betyg och andel korrekta påstående huvudsatser med inverterad ordföljd i dessa texter. Materialet består av fyrtio nationella provtexter från år 2013 skrivna av elever som läser svenska och svenska som andra språk. Metoden är en kvantitativ analys av elevtexter. Resultatet tyder på att det inte finns något tydligt samband mellan andelen korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliserings i påstående huvudsatser och betyg. Slutsatsen är att betyg påverkas av många olika faktorer och korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliserings i påstående huvudsatser är inte den avgörande faktorn för elevtexters betyg.

Nyckelord: *svenska som andra språk, inverterad ordföljd, topikaliserings, nationella prov.*

Innehåll

1 Inledning	5
1.1 Uppsatsens syfte	6
1.2 Uppsatsens disposition	7
2 Bakgrund.....	7
2.1 Begreppsdiskussion	7
2.2 Andraspråksforskning.....	8
2.3 Bedömningsstudier	9
3 Material och Metod.....	12
3.1 Material.....	12
3.2 Metod.....	15
4 Resultat	16
4.1 Analys av texter skrivna av elever som läser svenska	16
4.1.1 Texter med betyg A eller B	16
4.1.2 Texter med betyg E	18
4.2 Analys av texter skrivna av elever som läser svenska som andra språk.....	20
4.2.1 Texter med betyg A eller B	20
4.2.2 Texter med betyg E	22
4.3 Jämförelse mellan texter med betyg A eller B och E skrivna av elever som läser svenska och svenska som andra språk	25
4.4 Jämförelse mellan resultatet i min undersökning och andelen inverterad ordföljd hos vuxna modersmålstalare av svenska enligt tidigare forskning	26
5 Diskussion av resultat	28
6 Avslutning	30
Litteratur	32

1 Inledning

Ordföljden i svenska språket upplevs ofta som svår och koncentrationskrävande av andraspråksinlärare. Särskilt inverterad ordföljd tenderar att bli ett av de största grammatiska problemen vilket har studerats av bland annat Hyltenstam (1978), Bolander (1987) och Abrahamsson (2009). Efter att ha lärt sig den svenska grundordföljden, som i likhet med de flesta indoeuropeiska språk är subjekt-verb-objekt, möter inlärare en riktig utmaning i form av så kallade V2-regeln som innebär att det finita verbet alltid måste placeras på andra plats i huvudsatser. Inlärare måste nu tänka både på när de ska använda inverterad ordföljd och var subjektet hamnar vid topikaliserings. Därtill kommer det sådana komplicerade grammatiska regler som platshållartvång och bisatsordföljd.

Den svenska ordföljdens funktioner är dock mycket viktiga. Med hjälp av rätt ordföljd kan vi binda ihop satser i en text och kommunicera att informationen vi ger är ny eller viktig. I svenskan bestämmer ordföljden också satstyp, satsdel och satshierarki i en text (Ekerot 1995, Viberg, Ballardini & Stjärnlöf 1986, Bolander 2012). Problem med ordföljden kan således påverka inlärares tal och texter negativt och orsaka missförstånd i kommunikationen.

Jag har själv ägnat mycket tid åt att öva in de svenska ordföljdreglerna och än idag upplever jag att i vissa fall kräver den korrekta ordföljden extra hög koncentration och eftertanke. Som lärare i svenska som andraspråk har jag mött många elever som haft svårt att få den svenska ordföljden att fungera i sina skrivna texter och tal.

Andraspråksinlärares problem med inverterad ordföljd i svenskan har uppmärksamats i tidigare forskning som har mestadels tagit upp ordföljden i skrift- och talspråk hos vuxna andraspråksinlärare (Hyltenstam 1978, Bolander 1987, Abrahamsson 2009). Genom att undersöka nationella provtexter från grundskolan årskurs 9 vill jag jämföra användning av inverterad ordföljd hos elever i svenska och i svenska som andra språk och även försöka se om det finns något samband mellan andel topikaliserings och de betyg texterna erhållit.

1.1 Uppsatsens syfte

Syftet med denna uppsats är att undersöka hur ofta och hur korrekt elever som läser svenska som andra språk i årskurs 9 använder inverterad ordföljd vid topikaliseringar i påstående huvudsatser i skrift och se om det finns ett samband mellan elevtexternas betyg och andel korrekta påstående huvudsatser med inverterad ordföljd i dessa texter.

Eftersom textlängd har undersökts i ett antal tidigare studier (Hultman & Westman 1977, Östlund-Stjärngårdh 2002, Kiland 2012, Jadinge 2016) och anses ha betydelse för betyg av svenska som andraspråkstexter kommer jag även kommentera hur antal påståendehuvudsatser i elevtexter förhåller sig till andel korrekta påstående huvudsatser med inverterad ordföljd och texters betyg i min undersökning.

Jag kommer även att titta på andelen korrekta påståendesatser med inverterad ordföljd hos jämnåriga elever som läser svenska och jämföra det med resultatet för elever som läser svenska som andra språk.

Enligt tidigare forskning är andelen inverterad ordföljd hos vuxna modersmålstalare av svenska ca 40 % och betydligt lägre hos vuxna andraspråksinlärare (Flyman Mattsson & Håkansson 2010). Därför vill jag även jämföra resultatet som jag får i min undersökning av elevtexter med höga och låga betyg i årskurs 9 med tidigare forsknings resultat av vuxnas språkanvändning.

Mot denna bakgrund kommer jag att svara på följande frågeställningar:

- 1) Hur stor är andelen inverterad ordföljd och andelen korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliseringar i påstående huvudsatser i andraspråkselevernas texter i årskurs 9?
- 2) Hur stor är skillnaden mellan andelen korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliseringar i påstående huvudsatser i texter skrivna av elever som läser svenska och elever som läser svenska som andra språk i årskurs 9?
- 3) Finns det ett samband mellan andelen korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliseringar i påstående huvudsatser i elevernas texter och elevtexternas betyg?
- 4) Hur förhåller sig andelen korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliseringar i påstående huvudsatser i elevtexter till andelen inverterad ordföljd i påståendesatser enligt tidigare forskning?

1.2 Uppsatsens disposition

Denna uppsats består av sex delar. Efter detta inledande kapitel 1, där jag redogör för uppsatsens syfte, frågeställningar och disposition, går jag i kapitel 2 först genom begreppen som är aktuella för denna studie och sedan redogör jag kort för tidigare andraspråksforskning av den svenska ordföljdens användning och svårigheter. I kapitel 3 presenterar jag först materialet som jag har använt mig av i denna uppsats och sedan metoden för denna studie. I kapitel 4 redovisar jag undersökningens resultat och presenterar det med hjälp av tabeller och diagram. Kapitel 5 består av en diskussion av resultaten utifrån studiens syfte och kapitel 6 sammanfattar slutsatserna jag kommer fram till i denna undersökning.

2 Bakgrund

Detta kapitel inleds med en genomgång av de grammatiska begreppen som är aktuella för denna studie. Sedan följer en redogörelse för tidigare andraspråksforskning av den svenska ordföljdens användning och svårigheter och en kort genomgång av tidigare bedömningsstudier.

2.1 Begreppsdiskussion

Svenska språket har *fast* eller *bunden ordföljd*, vilket betyder att satsens olika led följer efter varandra i en bestämd ordning. Denna ordning har olika funktioner, både *satsgrammatiska* och *textgrammatiska*. Den svenska ordföljdens *satsgrammatiska* funktioner är att bestämma satstyp, satsdel och satshierarki och dess *textgrammatiska* funktioner är att binda ihop satser i en text och att ge ny eller viktig information i satsen (Ekerot 1995:66-70, Viberg, Ballardini & Stjärnlöf 1986:25).

Bolander utgår också från den svenska ordföljdens olika funktioner men använder istället begrepp *satsgrammatisk ordföljd* och *textgrammatisk ordföljd* (2012:204). Båda dessa funktioner är således viktiga för språkinläringen. Problem med ordföljden kan påverka andraspråksinlärestexters kommunikativa och innehållsliga kvalitet negativt, leda till sämre

betyg och allmänt missförstånd i kommunikationen.

Den vanligaste för ordföljden i svenska språket är *rak ordföljd*, när subjektet är den satsdel som står i *fundamentet*, dvs. kommer före det finita verbet (Lindgren & Svensson 2015:99). Andra satsdelar förekommer också i fundamentet, blir *spetsställda* och en sådan ordföljd kallas då för *omvänd* eller *inverterad* (Viberg, Ballardini & Stjärnlöf 1986:34). Man brukar variera användningen av *rak* och *inverterad* ordföljd beroende på vilken funktion som eftersträvas och för att texten inte ska ge ett alltför enformigt intryck (Östlund-Stjärnegårdh 2002:137).

Denna undersökning fokuserar på användningen av inverterad ordföljd i *påstående huvudsatser*, dvs. satser som är självständiga, inte ingår som en satsdel i en annan sats och inte är frågesatser.

2.2 Andraspråksforskning

Att lära sig den svenska ordföljden är ofta svårt för andraspråksinlärare. Viberg, Ballardini & Stjärnlöf (1986:34) menar att nästan alla andraspråks elever får problem med att lära sig att använda inverterad ordföljd efter topikaliseringar även långt efter de har lärt sig regeln i teorin. Lärare i svenska som andraspråk och författare Sara Lövestam (2016:21) påpekar att den svenska ordföljden är det första många andraspråks elever tänker på när de hör orden ”svensk grammatik” och eftersom den är både fast och svår kan det lätt bli fel och i värsta fall obegripligt.

Enligt Processbarhetsteorin är det först på det tredje stadiet av språkutvecklingen som inlärare börjar spetsställa olika satsled och inte förrän på det fjärde stadiet som den inverterade ordföljden kommer efter topikaliseringar (Norrby & Håkansson 2007:90, Flyman Mattsson & Håkansson 2010:52-54). Processbarhetsteorin är en teori om inlärningsgångar och utvecklingsstadier i språkinläring som utvecklades av Manfred Pienemann (Abrahamsson 2009:122). Denna teoris grundantagande är att språkinlärare endast kan producera språkkonstruktioner som de kan processa och att det inte är möjligt att språkinlärare tillägnar sig hela grammatiken på en gång. Tillägnandet av grammatiska konstruktioner kommer i en viss bestämd ordning vilket innebär att om en språkinlärare kan producera språkkonstruktioner på en högre nivå, så har denna även processat språkkonstruktioner på lägre nivåer. Det betyder också att om det förekommer korrekta användningar av inverterad

ordföljd vid topikaliseringar i andraspråksinlärares texter, så har denna inlärare nått en ganska hög nivå i sin språkutveckling.

Det finns flera studier som har undersökt när och hur andraspråksinlärare använder inverterad ordföljd i svenskan. Hyltenstam (1978) har studerat inversion vid topikaliseringar i påståendesatser i texter skrivna av vuxna andraspråksinlärare av svenska. Undersökningen analyserar deltagarnas språkliga utveckling, hur inversionen påverkas av de finita verbens typ (huvudverb eller hjälpverb) samt fundamentens typ (subjekt, pronomen eller andra nominalfraser). Resultatet visar att inverterad ordföljd i andraspråksinlärares texter inte kan knytas till olika kontexttyper, varken verbens eller fundamentets.

Bolander (1987) har också undersökt hur olika typer av fundament i påståendesatser påverkar användningen av inverterad ordföljd hos vuxna andraspråksinlärare av svenska. Bolanders resultat visar att ordföljden vid topikaliseringar i påståendesatser påverkas av satsens fundamenttyp.

Med Processbarhetsteorin som utgångspunkt har Håkansson (2000) analyserat och jämfört inläring av svenska ordföljdsregler hos barn med svenska som första språk, hos barn med svenska som andra språk och hos barn med olika språkstörningar. Resultatet av denna undersökning visar att barn med svenska som första språk utvecklar både den textgrammatiska och den satsgrammatiska funktioner samtidigt till skillnad från barn med svenska som andra språk och barn med språkstörningar som tillägnar sig den satsgrammatiska funktionen något eller mycket senare än den textgrammatiska (Håkansson 2000:151).

Flyman Mattsson & Håkansson (2010) har utvecklat en analysmodell som också har sin grund i Processbarhetsteorin och språkinlärningsprocessens olika stadier: utvecklingsstadium, automatiseringsstadium och variationsstadium. För att analysera variationen av processade och delvis eller helt automatiserade grammatiska strukturer hos andraspråksinlärare av svenska använder de sig av ett följande mått: andelen inverterad ordföljd hos vuxna modersmålstalare av svenska är ca 40 % (Flyman Mattsson & Håkansson 2010:71).

2.3 Bedömningsstudier

Bedömningen av nationella prov är en del av den sociala och kulturella kontexten där elever förväntas prestera och kan därför betraktas ”som ett av de system genom vilket utbildningen

signalerar vilken kunskap som är viktig” (Forsberg & Lindberg 2010:8). Rapporten *Svensk forskning om bedömning – en kartläggning* (Forsberg & Lindberg 2010) undersöker svenska doktorsavhandlingar som har skrivits mellan 1990 och 2009 och identifierar nio olika forskningsperspektiv på bedömning. Resultatet visar att de flesta av avhandlingarna utgår från perspektivet *Lärares didaktiska bedömningspraktik* (Forsberg & Lindberg 2010:80) enligt vilket man använder textlingvistiska metoder för elevtextanalyser och jämför resultatet med lärares bedömning av elevtexter.

Det finns inte många utgivna svenska bedömningsstudier men ett antal mer moderna examens- och kandidatarbeten som undersöker nationella provtexter i förhållande till betyg.

Hultman & Westman (1977) har undersökt 151 uppsatser från 1970 års centrala prov i svenska i gymnasiet årskurs 3. Flera olika språkliga variabler (med bland annat fundament) har analyserats och resultatet visar att längre texter med högre ordvariation och en högre andel subjekt i fundamentet (dvs. lägre andel topikaliseringar) har ett samband med högre betyg.

Maria Eklund Heinonens avhandling *Processbarhet på prov: Bedömning av muntlig språkfärdighet hos vuxna andraspråksinlärare* (2009) relaterar till Processbarhetsteorin. Avhandlingen undersöker hur testdeltagarna som har fått godkänt och underkänt på det behörighetsgivande i svenska testet Tisus skiljer sig åt ur ett processbarhetsteoretiskt perspektiv. Resultatet av denna avhandling visar att majoriteten av dem godkända deltagarna ligger på en mer avancerad språknivå än de underkända.

Ytterligare en undersökning av Eklund Heinonen presenterar en jämförelse av andraspråksinlärares grammatiska kompetens både i tal och i skrift, även här undersöks resultaten av testet Tisus (2013). Resultatet tyder på att andraspråksinlärares förmåga att processa grammatiska strukturer är högre i skrift än i tal, vilket förklaras med den extra planeringstiden som de skriftliga produktionerna tillåter.

Kilands examensarbete *Textbedömning och kvantitativa mått. En undersökning av textlängd, ordförråd och syntaktisk komplexitet i elevtexter i förhållande till betyg* från 2012 analyserar 30 elevtexter från nationella proven i årskurs 9, år 2011. Undersökningens resultat visar inte på några tydliga samband mellan textlängd, ordlängd, andel långa ord, makrosyntagmlängd och betyg.

Ytterligare ett för denna studie intressant examensarbete är en jämförande textlingvistisk undersökning av elevtexter från de nationella proven i årskurs 9 och gymnasiet kurs SvB, år 2011 (Huss 2014). Resultatet visar att texterna skrivna av gymnasieelever är längre, har fler långa ord, högre ordvariation och längre fundament.

Jadinges kandidatuppsats *Hur ser de svenska som andraspråkstexter ut som får A eller E i betyg? En jämförande och kvantitativ textlingvistisk studie av nationella provtexter från grundskolan årskurs 9 från 2016* gör en kvantitativ analys av elevtexter från nationella proven i svenska och i svenska som andra språk, år 2013 och 2015. Resultatet visar att texterna med höga betyg tenderar att vara längre, ha en högre ordvariation, en lägre kvot mellan mening och makrosyntagm och längre fundament än texterna med låga betyg. Det verkar inte finnas något samband mellan färre subjektfundament och högre betyg enligt denna undersökning. Det finns dock en tendens till att lärare accepterar en högre andel subjektfundament i texter skrivna av elever som läser svenska som andra språk än i texter skrivna av elever som läser svenska.

3 Material och Metod

I detta kapitel presenteras det material och den metod som ligger till grund för denna uppsats. I avsnitt 3.1 presenterar jag studiens informanter och studiens texter. I avsnitt 3.2 redogör jag för metodvalet.

3.1 Material

I min studie undersöker jag texter som har skrivits av andraspråkselever i årskurs 9 och av elever som läser svenska som första språk i årskurs 9. Samtliga texter är hämtade från de nationella proven i årskurs 9 från år 2013.

Texterna är slumpmässigt valda från Institutionens för nordiska språk vid Uppsala universitet arkiv. Eftersom insamling och arkivering av nationella provtexter sker på uppdrag av Skolverket av den nationella provgruppen vid Uppsala universitet på ett statistiskt korrekt sätt har materialet i denna studie en tillräckligt hög statistisk reliabilitet.

Jag har valt att undersöka tjugo texter skrivna av elever som läser svenska som andra språk, varav tio med betyg A eller B och tio med betyg E, och tjugo texter skrivna av elever som läser svenska som första språk, varav tio med betyg A eller B och tio med betyg E. För studiens resultat är det relevant att tänka på att elever som läser svenska inte behöver ha svenska som modersmål utan också kan vara andraspråkselever som har nått en viss språknivå och läser ämnet svenska. Det är inte heller möjligt att få reda på hur länge elever som läser svenska som andra språk har varit i Sverige.

Samtliga elevtexter i min studie är skrivna i samma genre: en novell. Texterna varierar när det gäller längden. En del av texter är skrivna för hand, andra är med hjälp av en dator.

För att skydda elevernas identitet utelämnar jag deras namn. Jag har valt att inte ha med elevernas kön som en extra variabel i denna studie. Att undersöka andel topikaliseringar och dess samband med betyg utifrån elevernas kön är ett ämne för en hel uppsats.

När jag hänvisar till elevernas texter anger jag en bokstavskombination och en siffra som jag har tilldelat varje elevtext, där ABS står för texter skrivna av elever som läser svenska och fått betyg A eller B, ES står för texter skrivna av elever som läser svenska och fått betyg E, ABSA står för texter skrivna av elever som läser svenska som andra språk och fått betyg A eller B och ESA står för texter som är skrivna av elever som läser svenska som andra språk

och fått betyg E.

Nedan redovisas beteckningar och betyg för informanternas texter som undersöks i denna studie i två tabeller.

Tabell 3.1 Studiens informanter som läser svenska

Elev	Betyg	Ämne
ABS1	B	svenska
ABS2	A	svenska
ABS3	A	svenska
ABS4	A	svenska
ABS5	B	svenska
ABS6	B	svenska
ABS7	A	svenska
ABS8	B	svenska
ABS9	A	svenska
ABS10	A	svenska
ES1	E	svenska
ES2	E	svenska
ES3	E	svenska
ES4	E	svenska
ES5	E	svenska
ES6	E	svenska
ES7	E	svenska
ES8	E	svenska
ES9	E	svenska
ES10	E	svenska

Tabell 3.1 presenterar beteckningar för texter skrivna av elever som läser svenska. Av de tjugo informanterna som läser svenska undersöks tio texter med betyg A eller B (sex av dessa texter erhållit betyg A och fyra betyg B) och tio texter med betyg E.

Tabell 3.2 Studiens informanter som läser svenska som andra språk

Elev	Betyg	Ämne
ABSA1	A	svenska som andraspråk
ABSA2	B	svenska som andraspråk
ABSA3	B	svenska som andraspråk
ABSA4	B	svenska som andraspråk
ABSA5	B	svenska som andraspråk
ABSA6	A	svenska som andraspråk
ABSA7	A	svenska som andraspråk
ABSA8	A	svenska som andraspråk
ABSA9	B	svenska som andraspråk
ABSA10	B	svenska som andraspråk
ESA1	E	svenska som andraspråk
ESA2	E	svenska som andraspråk
ESA3	E	svenska som andraspråk
ESA4	E	svenska som andraspråk
ESA5	E	svenska som andraspråk
ESA6	E	svenska som andraspråk
ESA7	E	svenska som andraspråk
ESA8	E	svenska som andraspråk
ESA9	E	svenska som andraspråk
ESA10	E	svenska som andraspråk

Tabell 3.2 presenterar beteckningar av texter skrivna av elever som läser svenska som andra språk. Av de tjugo informanterna som läser svenska som andra språk undersöks tio texter med betyg A eller B (fyra av dessa texter erhållit betyg A och sex betyg B) och tio texter med betyg E.

3.2 Metod

I denna studie fokuserar jag på hur ofta och hur korrekt elever som läser svenska som andra språk i årskurs 9 använder inverterad ordföljd vid topikaliseringar i påstående huvudsatser, jämför det med andelen topikaliseringar i påstående huvudsatser i texter skrivna av elever som läser svenska i samma årskurs och undersöker sedan om det finns ett samband mellan elevernas betyg och andelen korrekta användningar av inverterad ordföljd i påstående huvudsatser.

För att undersöka detta gör jag en kvantitativ analys av elevtexter.

Som ett första steg räknas alla påstående huvudsatser i alla texter. Sedan räknas andelen korrekta användningar av inverterad ordföljd i påstående huvudsatser i alla elevtexter. Den genomsnittliga andelen korrekta användningar av inverterad ordföljd i påstående huvudsatser räknas ut för varje elevgrupp. Resultaten presenteras i tabell 4.1 för texter med betyg A eller B skrivna av elever som läser svenska, i tabell 4.2 för texter med betyg E skrivna av elever som läser svenska, i tabell 4.3 för texter med betyg A eller B skrivna av elever som läser svenska som andra språk och i tabell 4.4 för texter med betyg E skrivna av elever som läser svenska som andra språk.

Vidare jämför jag den genomsnittliga andelen korrekta användningar av inverterad ordföljd mellan dem fyra olika elevgrupperna i min studie och presenterar resultatet i diagram 1.

Slutligen jämför jag resultatet i min studie med tidigare forskning. Resultatet presenteras i diagram 2.

4 Resultat

I detta kapitel redovisas undersökningens resultat. Det inleds med avsnitt 4.1 som redogör för analysen av användningen av inverterad ordföljd vid topikaliseringar i påstående huvudsatser i texter skrivna av elever som läser svenska. Sedan följer avsnitt 4.2 med en redogörelse för användningen av inverterad ordföljd vid topikaliseringar i påstående huvudsatser i texter skrivna av elever som läser svenska som andra språk. Därefter presenteras det en jämförelse av den genomsnittliga andelen korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliseringar i påstående huvudsatser i texter med betyg A eller B och E skrivna av elever som läser svenska och svenska som andra språk i avsnitt 4.3 och en jämförelse mellan den genomsnittliga andelen korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliseringar i påstående huvudsatser i elevtexter i min undersökning och andelen inverterad ordföljd hos vuxna modersmålstalare av svenska enligt tidigare forskning i avsnitt 4.4.

4.1 Analys av texter skrivna av elever som läser svenska

Tio texter med betyg A eller B skrivna av elever som läser svenska analyseras i avsnitt 4.1.1 och tio texter med betyg E skrivna av elever som läser svenska analyseras i avsnitt 4.1.2.

4.1.1 Texter med betyg A eller B

Tabell 4.1 presenterar en översikt av analysen av 10 texter med betyg A eller B skrivna av elever som läser svenska. Antal påstående huvudsatser per elevtext har räknats, därefter antal korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliseringar i påstående huvudsatser i varje elevtext. Vidare har andel korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliseringar i påstående huvudsatser i varje elevtext och den genomsnittliga andelen av inverterad ordföljd vid topikaliseringar i påstående huvudsatser för denna grupp räknats ut i procent.

Tabell 4.1 Texter med betyg A eller B skrivna av elever som läser svenska

Elev	Antal påstående huvudsatser	Antal korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliseringar i påstående huvudsatser	Andel korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliseringar i påstående huvudsatser
ABS 1	126	25	19,8 %
ABS 2	55	19	34,5 %
ABS 3	50	12	24,0 %
ABS 4	108	47	43,5 %
ABS 5	218	63	28,9 %
ABS 6	49	13	26,5 %
ABS 7	44	11	25,0 %
ABS 8	55	9	16,4 %
ABS 9	78	22	28,2 %
ABS 10	380	139	36,6 %
Genomsnitt	116	36	31,0 %

Tabell 4.1 visar att texterna med höga betyg skrivna av elever som läser svenska i denna studie varierar betydligt både i antal påstående huvudsatser per text (från 44 i ABS 7 till 380 i ABS 10) och i andel korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliseringar i påstående huvudsatser per text (från 16,4 % i ABS 8 till 43,5 % i ABS 4). Mitt resultat visar att dessa två variabler inte har något direkt samband med varandra i denna elevgrupp eftersom flera av texterna med flest påstående huvudsatser inte har den största andelen korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliseringar i påstående huvudsatser. Till exempel har texterna ABS 5 med sina 218 och ABS 1 med sina 126 påstående huvudsatser, vilket är fler än i genomsnitt, en andel korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliseringar i påstående huvudsatser på 28,9 % respektive 19,8 %, vilket är lägre än i genomsnitt för denna elevgrupp. Texten ABS 10 har visserligen både flest påstående huvudsatser (380) och näst störst andel korrekta användningar av inverterad ordföljd i påstående huvudsatser (36,6 %) men den tredje största andelen korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliseringar i påstående huvudsatser (34,5 %) har ABS 2 med endast 55 påstående huvudsatser, vilket är mindre än hälften så många som i genomsnitt för

denna elevgrupp.

Man kan inte heller se någon direkt koppling mellan texterna med flest påstående huvudsatser och den genomsnittliga andelen korrekta användningar av inverterad ordföljd i påstående huvudsatser i denna elevgrupp. Texterna med högt antal påstående huvudsatser i denna elevgrupp (ABS 10 med 380, ABS 5 med 218, ABS 1 med 126 och ABS 4 med 108) har ett spann på 19,8 % till 43,5 % när det gäller andelen korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliserings i påstående huvudsatser. Däremot har texten ABS 2, som har 55 påstående huvudsatser, vilket kan räknas som lågt antal påstående huvudsatser för denna elevgrupp, en andel korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliserings i påstående huvudsatser på 34,5 %, vilket skiljer sig endast 2,1 procentenheter från genomsnittet i denna elevgrupp. Intressant är att texten ABS 8 som har exakt samma antal påstående huvudsatser som texten ABS 2 (55) har också den minsta andelen korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliserings i påstående huvudsatser (16,4 %), vilket också visar på att spannet mellan antal påstående huvudsatser och andel inverterad ordföljd vid topikaliserings i påstående huvudsatser är stort i denna elevgrupp enligt min undersökning.

4.1.2 Texter med betyg E

Tabell 4.2 presenterar en översikt av analysen av 10 texter med betyg E skrivna av elever som läser svenska. Antal påstående huvudsatser per elevtext har räknats, därefter antal korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliserings i påstående huvudsatser i varje elevtext. Vidare har den genomsnittliga andelen korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliserings i påstående huvudsatser för denna grupp räknats ut.

Tabell 4.2 Texter med betyg E skrivna av elever som läser svenska

Elev	Antal påstående huvudsatser	Antal korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliserings i påstående huvudsatser	Andel korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliserings i påstående huvudsatser
ES 1	42	13	31,0 %
ES 2	57	27	47,4 %
ES 3	34	11	32,4 %
ES 4	36	14	38,9 %
ES 5	74	39	52,7 %
ES 6	70	16	22,9 %
ES 7	45	8	17,8 %
ES 8	87	27	31,0 %
ES 9	51	13	25,5 %
ES 10	91	21	23,1 %
Genomsnitt	59	19	32,2 %

Tabell 4.2 visar att texter med betyg E skrivna av elever som läser svenska i denna studie innehåller betydligt lägre antal påstående huvudsatser (59 mot 116 i genomsnitt) jämfört med texterna med betyg A och B från samma elevgrupp. Andel korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliserings i påstående huvudsatser per text i denna elevgrupp är däremot något högre än för texterna med höga betyg (32,2 % mot 31,0 %). Denna skillnad på 1,2 procentenheter kan dock inte tolkas som ett direkt samband mellan betyg och andel inverterad ordföljd vid topikaliserings i påstående huvudsatser.

Mitt resultat visar på ett ännu större spann mellan andelen korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliserings i påstående huvudsatser i denna elevgrupp (från ES 7 med 17,8 % till ES 5 med 52,7 %). Däremot är variationen i antal påstående huvudsatser per text (från 34 i ES 3 till 91 i ES 10) något mindre än för texterna med betyg A och B skrivna av elever som läser svenska. Mitt resultat tyder på att även för denna elevgrupp har dessa två variabler inget direkt samband med varandra.

Inte heller i denna elevgrupp kan man se någon direkt koppling mellan texterna med flest påstående huvudsatser och den genomsnittliga andelen korrekta användningar av

inverterad ordföljd i påstående huvudsatser. Texterna med högt antal påstående huvudsatser i denna elevgrupp (ES 10 med 91, ES 8 med 87, ES 5 med 74 och ES 6 med 70) har ett spann på 22,9 % till 52,7 % när det gäller andelen korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliserings i påstående huvudsatser. Däremot har texten ES 3 med sina 34 påstående huvudsatser, vilket är det lägsta antalet påstående huvudsatser för denna elevgrupp, en andel korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliserings i påstående huvudsatser på 32,4 %, vilket skiljer sig endast 0,2 procentenheter från genomsnittet i denna elevgrupp.

4.2 Analys av texter skrivna av elever som läser svenska som andra språk

Tio texter med betyg A eller B skrivna av elever som läser svenska som andra språk analyseras i avsnitt 4.2.1 och tio texter med betyg E skrivna av elever som läser svenska som andra språk analyseras i avsnitt 4.2.2.

4.2.1 Texter med betyg A eller B

Tabell 4.3 presenterar en översikt av analysen av 10 texter med betyg A eller B skrivna av elever som läser svenska som andra språk. Antal påstående huvudsatser per elevtext har räknats, därefter antal korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliserings i påstående huvudsatser i varje elevtext. Vidare har den genomsnittliga andelen korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliserings i påstående huvudsatser för denna grupp räknats ut.

Tabell 4.3 Texter med betyg A eller B skrivna av elever som läser svenska som andra språk

Elev	Antal påstående huvudsatser	Antal korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliserings i påstående huvudsatser	Andel korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliserings i påstående huvudsatser
ABSA 1	225	37	16,4 %
ABSA 2	144	29	20,1 %
ABSA 3	78	10	12,8 %
ABSA 4	28	4	14,3 %
ABSA 5	55	15	27,3 %
ABSA 6	77	19	24,7 %
ABSA 7	105	64	61,0 %
ABSA 8	70	18	25,7 %
ABSA 9	55	19	34,5 %
ABSA 10	92	13	14,1 %
Genomsnitt	93	23	24,7 %

Tabell 4.3 visar att texterna med höga betyg skrivna av elever som läser svenska som andra språk i denna studie varierar ännu mer än texterna skrivna av elever som läser svenska både i antal påstående huvudsatser per text (från 28 i ABSA 4 till 225 i ABSA 1) och i andel korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliserings i påstående huvudsatser per text (från 12,8 % i ABSA 3 till 61,0 % i ABSA 7). Mitt resultat visar att dessa två variabler inte har något direkt samband med varandra i denna elevgrupp heller eftersom texterna med flest påstående huvudsatser inte har den största andelen korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliserings i påstående huvudsatser här. Till exempel har texterna ABSA 1 och ABSA 2 med sina 225 respektive 144 påstående huvudsatser, vilket är fler än i genomsnitt, en andel korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliserings i påstående huvudsatser på 16,4 % respektive 20,1 %, vilket är lägre än i genomsnitt för denna elevgrupp. Det finns inte någon direkt koppling mellan texterna med flest påstående huvudsatser och den genomsnittliga andelen korrekta användningar av inverterad ordföljd i

påstående huvudsatser i denna elevgrupp. Texterna med högt antal påstående huvudsatser i denna elevgrupp (ABSA 1 med 225, ABSA 2 med 144 och ABSA 7 med 105) har ett spann på 16,4 % till 61,0 % när det gäller andel korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliserings i påstående huvudsatser. Intressant är att texterna ABSA 4 och ABSA 10, som har nästan samma och för denna elevgrupp låga andel korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliserings i påstående huvudsatser (14,3 % och 14,1 % mot 24,7 % i genomsnitt) skiljer sig betydligt i antal påstående huvudsatser per text (28 för ABSA 4 och 92 för ABSA 10), vilket också visar att spannet mellan antal påstående huvudsatser och andel inverterad ordföljd vid topikaliserings i påstående huvudsatser är stort även i denna elevgrupp enligt min undersökning.

4.2.2 Texter med betyg E

Tabell 4.4 presenterar en översikt av analysen av 10 texter med betyg E skrivna av elever som läser svenska som andra språk. Antal påstående huvudsatser per elevtext har räknats, därefter antal korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliserings i påstående huvudsatser i varje elevtext. Vidare har den genomsnittliga för denna grupp andelen korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliserings i påstående huvudsatser räknats ut.

Tabell 4.4 Texter med betyg E skrivna av elever som läser svenska som andra språk

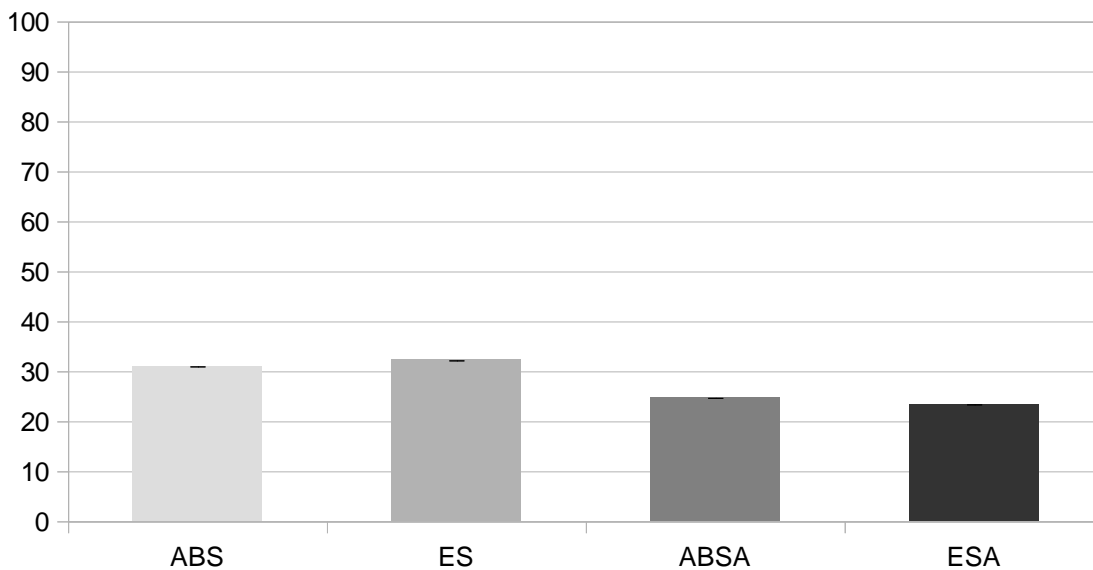
Elev	Antal påstående huvudsatser	Antal korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliseringar i påstående huvudsatser	Andel korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliseringar i påstående huvudsatser
ESA 1	24	13	54,2 %
ESA 2	50	11	22,0 %
ESA 3	112	29	25,9 %
ESA 4	73	18	24,7 %
ESA 5	23	4	17,4 %
ESA 6	28	9	32,1 %
ESA 7	55	5	9,1 %
ESA 8	51	15	29,4 %
ESA 9	27	1	3,7 %
ESA 10	25	0	0,0 %
Genomsnitt	47	11	23,4 %

Tabell 4.4 visar att texterna med betyg E skrivna av elever som läser svenska som andra språk har färre påstående huvudsatser per text än vad är fallet i andra elevgrupper i denna studie (47 påstående satser i genomsnitt för denna elevgrupp, 93 för texter med betyg A eller B skrivna av elever som läser svenska som andra språk, 59 för texter med betyg E skrivna av elever som läser svenska och 116 för texter med betyg A eller B skrivna av elever som läser svenska). Även i denna elevgrupp varierar texterna betydligt både i antal påstående huvudsatser per text (från 23 i ESA 5 till 112 i ESA 3) och i andel korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliseringar i påstående huvudsatser per text (från 0,0 % i ESA 10 till 54,2 % i ESA 1). I två texter i denna elevgrupp används det inte alltid inverterad ordföljd vid topikaliseringar i påstående huvudsatser vilket innebär att dessa texter har färre korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliseringar i påstående huvudsatser än topikaliseringar i påstående huvudsatser totalt (ESA 9 har fem topikaliseringar varav en korrekt användning av inverterad ordföljd vid topikaliseringar i påstående huvudsatser, ESA 10 har tre topikaliseringar varav ingen av de används med inverterad ordföljd). För denna elevgrupp är antalet inverterad

ordföljd och antalet korrekta användningar av inverterad ordföljd inte detsamma som för de andra elevgrupperna men skillnaden är så liten att den inte avspeglas i uträkningarna av andelen inverterad ordföljd och andelen korrekta användningar av inverterad ordföljd i påstående huvudsatser i min undersökning. Förekomsten av icke korrekta användningar av inverterad ordföljd i påstående huvudsatser kan betyda att denna elevgrupp inkluderar språkinlärare som inte har nått det utvecklingsstadium i sin språkinlärning där man kan producera påståendesatser med topikaliseringar och korrekt ordföljd. Resultatet tyder på att elever som läser svenska som andra språk och har nått olika högt i sin språkutveckling kan erhålla samma låga betyg E för sina texter.

4.3 Jämförelse mellan texter med betyg A eller B och E skrivna av elever som läser svenska och svenska som andra språk

Diagram 1 presenterar hur den genomsnittliga andelen korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliserings i påståendesatser i elevtexter förhåller sig till betygen som dessa texter har fått.

ABS – andel korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliserings i påståendesatser i texter med betyg A eller B skrivna av elever som läser svenska

ES - andel korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliserings i påståendesatser i texter med betyg E skrivna av elever som läser svenska

ABSA - andel korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliserings i påståendesatser i texter med betyg A eller B skrivna av elever som läser svenska som andra språk

ESA - andel korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliserings i påståendesatser i texter med betyg E skrivna av elever som läser svenska som andra språk

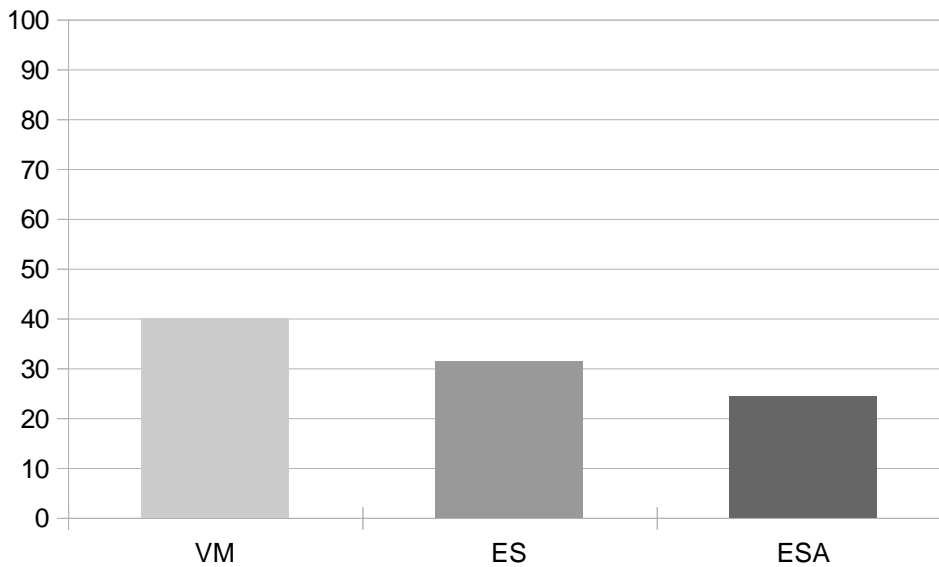
Diagram 1. Betyg i förhållande till andelen användningar av inverterad ordföljd

Som framgår av diagram 1 skiljer sig andelen korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliserings i påstående huvudsatser i elevtexter med betyg A eller B och elevtexter med betyg E åt endast marginellt i båda elevgrupperna. Det intressanta här är att andelen

korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliseringar i påstående huvudsatser för elevgruppen som läser svenska är något lägre (1,2 procentenheter) i texter med höga betyg än i texter med betyg E medan för elevgruppen som läser svenska som andra språk är andelen korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliseringar i påstående huvudsatser något högre (1,3 procentenheter) i texter med höga betyg än i texter med betyg E enligt min undersökning. Denna procentskillnad är dock så liten att den inte tillåter att dra några generella slutsatser. Resultatet tyder på att det inte finns något definitivt samband mellan andelen korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliseringar i påstående huvudsatser och betyg. Troligen påverkas elevtexternas betyg av många faktorer där andelen korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliseringar i påstående huvudsatser inte verkar vara den avgörande.

4.4 Jämförelse mellan resultatet i min undersökning och andelen inverterad ordföljd hos vuxna modersmålstalare av svenska enligt tidigare forskning

I diagram 2 presenteras en jämförelse mellan den genomsnittliga andelen korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliseringar i påstående huvudsatser i elevtexter i min undersökning och andelen inverterad ordföljd hos vuxna modersmålstalare av svenska enligt Flyman Mattsson & Håkansson (2010). Den genomsnittliga andelen korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliseringar i påstående huvudsatser i alla tjugo texter både med höga och låga betyg skrivna av elever som läser svenska och i alla tjugo texter både med höga och låga betyg skrivna av elever som läser svenska som andra språk har räknats ut och jämförts med andelen inverterad ordföljd hos vuxna modersmålstalare av svenska.

VM – vuxna modersmålstalare av svenska

ES – elever som läser svenska

ESA – elever som läser svenska som andra språk

Diagram 2. Studiens resultat i jämförelse med den tidigare forskningen

Diagram 2 visar att andelen korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliseringar i påstående huvudsatser skiljer sig med 7,1 procentenheter mellan eleverna som läser svenska och eleverna som läser svenska som andra språk enligt min undersökning. Detta resultat tyder på att elever som läser svenska som andra språk verkar använda inverterad ordföljd vid topikaliseringar i påstående huvudsatser något mindre än elever från samma årskurs som läser svenska.

Skillnaden mellan andelen inverterad ordföljd vid topikaliseringar i påståendesatser hos vuxna modersmålstalare enligt Flyman, Mattsson & Håkansson (2010) och hos årskurs 9-elever är ca 8 respektive ca 16 procentenheter för elever som läser svenska och svenska som andra språk. Resultatet kan tyda på att elever i årskurs 9 verkar använda inverterad ordföljd vid topikaliseringar i påstående huvudsatser något mindre än vuxna modersmålstalare av svenska.

5 Diskussion av resultat

Resultatet av denna undersökning visar att andelen inverterad ordföljd vid topikaliseringar i påstående huvudsatser är något lägre hos elever i årskurs 9 som läser svenska som andra språk (24,3 %) än hos elever som läser svenska i samma årskurs (31,4 %). Det tyder på att inverterad ordföljd vid topikaliseringar används något mindre av elever som läser svenska som andra språk än av elever som läser svenska, vilket bekräftar antagandet att den inverterade ordföljden kan vara svår och ta lång tid att lära sig för många andraspråkselever (Viberg, Ballardini & Stjärnlöf 1986, Lövestam 2016).

Det är rimligt att anta att andelen inverterad ordföljd skulle visa sig vara densamma som andelen korrekta användningar av inverterad ordföljd i påstående huvudsatser för texter skrivna av elever som läser svenska, vilket har bekräftats av undersökningen. Resultatet visar att också texter med betyg A och B skrivna av elever som läser svenska som andra språk har densamma andelen korrekta användningar av inverterad ordföljd i påstående huvudsatser som den totala andelen inverterad ordföljd. Den skiljer sig obetydligt lite för texter med betyg E skrivna av elever som läser svenska som andra språk. Detta kan möjligen förklaras med att de flesta andraspråkselevtexter som omfattas av denna undersökning förmodligen är skrivna av elever som befinner sig på fjärde stadiet av språkutveckling enligt Processbarhetsteorin (Norrby & Håkansson 2007:90, Flyman Mattsson & Håkansson 2010:52-54). Dessutom skrivs texterna i nationella provs pressade sammanhang då elever troligen är angelägna att prestera för att få höga betyg vilket kan påverka elevernas grad av risktagande. Abrahamsson & Bergman menar att vid ett viktigt test kan riskundvikande tyda på en bra språklig medvetenhet (2005:18). Troligen väljer eleverna att endast använda sig av kända grammatiska konstruktioner som de vet är korrekta för att inte riskera lägre betyg på grund av icke korrekta användningar av svårare konstruktioner.

Enligt tidigare forskning (Flyman, Mattsson & Håkansson 2010) är andelen inverterad ordföljd i påstående satser hos vuxna modersmålstalare ca 40 % vilket är större än hos elever i årskurs 9, både hos dem som läser svenska och hos dem som läser svenska som andra språk, enligt min undersökning. Denna skillnad i andelen inverterad ordföljd i påståendesatser kan bero på att min studie endast omfattar elevernas skriftspråk och inte talspråk och dessutom skriftspråk i nationella provs pressade sammanhang. Det kan också betyda att denna något lägre andel användningar av inverterad ordföljd vid topikaliseringar i påstående huvudsatser är vanligare för skolelever i årskurs 9 eller mer optimal för skolelevernas skriftspråk i

provsammanhang.

Enligt Jadinge (2016) tyder resultatet i hennes studie på att lärare ser ca 70-75 % subjektsfundament som en optimal nivå för elevtexter i årskurs 9. Enligt min undersökning är den genomsnittliga andelen korrekta användningar av inverterad ordföljd i påstående huvudsatser ca 30 % för elever som läser svenska och ca 24 % för elever som läser svenska som andra språk vilket motsvarar ca 70-75 % subjektfundament i Jadinges undersökning och därmed delvis bekräftar hennes slutsats. Resultatet av min undersökning tyder dock på att det inte finns något tydligt samband mellan andelen korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliserings i påstående huvudsatser och betyg. Spannet mellan andelen inverterad ordföljd vid topikaliserings i påstående huvudsatser är stort i alla undersökta elevgrupper oavsett vilket betyg en elevtext har erhållit både för texter skrivna av elever som läser svenska och svenska som andra språk. Varken den högre eller den genomsnittliga andelen inverterad ordföljd i påstående huvudsatser verkar ha något direkt samband med höga betyg enligt denna undersökning. Resultatet av denna studie tyder på att betyg påverkas av många olika faktorer och korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliserings i påstående huvudsatser är inte den avgörande faktorn för elevtexters betyg.

6 Avslutning

Denna undersökning har visat att det inte finns något tydligt samband mellan andelen korrekta användningar av inverterad ordföljd vid topikaliseringar i påstående huvudsatser och elevtexternas betyg. Det betyder dock inte att behärsknigen av den svenska ordföljden är oviktig för att få höga betyg på nationella prov. Den stora spridningen i användningen av inverterad ordföljd både i hög- och lågbetygtexter visar hur individuellt den svenska ordföljdens funktioner fungerar i olika elevtexter och hur individuellt elevtexter kan uppfattas och tolkas av lärare som betygsätter dessa texter. Därför är det viktigt att i undervisningen av svenska som andra språk ge eleverna möjligheter att träna både hur de svenska grammatikreglerna angående inverterad ordföljd vid topikaliseringar ser ut och också varför topikaliseringar används i svenskan. Både den satsgrammatiska och den textgrammatiska ordföljdsfunktionen bör således ta en viktig plats i undervisningen i svenska som andra språk.

Ytterligare ett resultat av denna undersökning är att andelen inverterad ordföljd i påstående satser hos elever i årskurs 9, både hos dem som läser svenska och hos dem som läser svenska som andra språk, är lägre än hos vuxna modersmålstalare enligt tidigare forskning (Flyman, Mattsson & Håkansson 2010). Här skulle det vara intressant att undersöka variationen i användning av topikaliseringar i muntliga och andra skriftliga sammanhang och se om och hur det påverkar elevtexters kommunikativa och innehållsliga kvalitet och betyg. En intressant aspekt här skulle kunna vara att undersöka elevtexter utifrån informanternas bakgrund, d.v.s. studera om och hur elevernas modersmål, tid i Sverige och ålder vid ankomst till Sverige påverkar variationen i användningen av topikaliseringar.

För denna undersökning var det inte möjligt att ta reda på informanternas bakgrund. Därför är det relevant att för det första tänka på att tiden för hur länge elever som läser svenska som andra språk har varit i Sverige och studerat svenska kan variera betydligt mellan eleverna, vilket påverkar elevernas språknivå, deras betyg och följaktligen studiens resultat. För det andra bör man ha i åtanke att elever som läser svenska inte behöver ha svenska som modersmål utan kan också vara andraspråkselever som har nått en viss språknivå och läser ämnet svenska, vilket jag tidigare har påpekat i kapitel 3.1 Material. Detta kan vara ytterligare en förklaring till skillnaden mellan andelen inverterad ordföljd i påstående huvudsatser hos elever i årskurs 9 och hos vuxna modersmålstalare enligt tidigare forskning. Det faktum att en andraspråkselev läser ämnet svenska behöver inte betyda att elevens behärskning av det svenska språket motsvarar den av modersmålstalare av svenska. Andraspråksinläring är en

viktig process som kräver mycket tid, vilja och koncentration och att lära sig att hantera den svenska ordföljdens funktionen på modersmålstalets nivå är en viktig del av denna process.

Litteratur

- Abrahamsson, Niclas, 2009: *Andraspråksinläring*. Lund: Studentlitteratur.
- Abrahamsson, Tua & Bergman, Pirkko, 2005: Ett andraspråk i utveckling. I: Abrahamsson, Tua & Bergman, Pirkko (red.), *Tankarna springer före – att bedöma ett andraspråk i utveckling*. Stockholm: Liber AB.
- Bolander, Maria, 1987: *Man kan studera inte så mycket*. (SUM-rapport 5). Stockholm: Stockholms Universitet.
- Bolander, Maria, 2012: *Funktionell svensk grammatik*. Stockholm: Liber AB.
- Ekerot, Lars-Johan, 1995: *Ordföljd, tempus, bestämdhet. Föreläsningar om svenska som andra språk*. Malmö: Gleerups Förlag.
- Eklund Heinonen, Maria, 2009: *Processbarhet på prov: Bedömning av muntlig språkfärdighet hos vuxna andraspråksinlärare*. Hämtat från DiVA, <http://uu.diva-portal.org/smash/get/diva2:173105/FULLTEXT01.pdf>. Publicerat 21.01.2009. Uppdaterat 02.02.2009. Hämtat 05.06.2017.
- Eklund Heinonen, Maria, 2013: Andraspråksbehärskning i tal och skrift: Sker den grammatiska inläringen parallellt? I: Bihl, Björn, Andersson, Peter & Lötmarker, Lena (red.), *Svenskans beskrivning 32: Förhandlingar vid trettioandra sammankomsten för svenskans beskrivning*. Hämtat från DiVA, / <http://kau.diva-portal.org/smash/get/diva2:668625/FULLTEXT01.pdf>. Publicerat 03.09.2014. Uppdaterat 22-12-2016. Hämtat 05.06.2017.
- Flyman Mattsson, Anna & Håkansson, Gisela, 2010: *Bedömning av svenska som andra språk. En analysmodell baserad på grammatiska utvecklingsstadier*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Forsberg, Eva & Lindberg, Viveca, 2010: *Svensk forskning om bedömning – en kartläggning*. Vetenskapsrådets rapport nr 2.
- Hultman, Tor G & Westman, Margareta, 1977: *Gymnasistsvenska*. Stockholm: Liber Läromedel.
- Huss, Oskar, 2014: *Vad blir bättre med åren? En komparativ undersökning av elevtexter från högstadiet och gymnasiet*. D-uppsats. Institutionen för nordiska språk, Uppsala universitet.
- Hyltenstam, Kenneth, 1978: *Progress in Immigrant Swedish Syntax. A Variability Analysis & Variation in Interlanguage Syntax*. Lund: Department of General Linguistics University of Lund.
- Håkansson, Gisela, 2000: Svenska som första språk och som andra språk. Likheter och skillnader. I: Åhl, Hans (red.), *Svenska i tiden – verklighet och visioner*. Göteborg: HLS

Förlag.

- Jadinge, Katarina, 2016: *Hur ser de svenska som andraspråkstexter ut som får A eller E i betyg?* Kandidatuppsats. Institutionen för nordiska språk, Linneuniversitetet.
- Kiland, Erika, 2012: *Textbedömning och kvantitativa mått. En undersökning av textlängd, ordförråd och syntaktisk komplexitet i elevtexter i förhållande till betyg.* Masteruppsats, Göteborgs universitet.
- Lindgren, Maria & Svensson, Gudrun, 2015: Att börja en mening. Fundamentets betydelse för meningsskapande inom och mellan meningar. I: Lindgren, Maria & Svensson, Gudrun (red.), *Skrivande i skolan*. Malmö: Gleerups.
- Lövestam, Sara, 2016: *Grammatikundervisning för sfi och sav*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Norrby, Catrin & Håkansson, Gisela, 2007: *Språk inläring och användning. Svenska som andra språk och utanför Sverige*. Lund: Studentlitteratur.
- Viberg, Åke, Ballardini, Kerstin & Stjärnlöf, Sune, (1986) 2012: *Svensk grammatik*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Östlund-Stjärngårdh, Eva, 2002: *Godkänd i svenska? Bedömning och analys av gymnasieelevers texter*. Diss. Uppsala: Uppsala universitetet.